



ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ОДИНАДЦЯТИКЛАСНИКІВ ДО ЗОВНІШНЬОГО ОЦІНЮВАННЯ

Добре побудоване навчання, писав Л.Виготський, веде за собою розвиток учнів. Однак провідна роль навчання в розвитку дітей залежить від того, як відбувається саме навчання, що і як учні засвоюють у ньому.

У процесі своєї діяльності вчителі користуються різноманітними положеннями педагогічної психології, оскільки неможливо науково організувати процес навчання без знань психології дитини. На основі розроблених психологією критеріїв розумового розвитку дітей різного віку визначаються і методи та прийоми перевірки засвоєних знань, умінь і навичок з певного предмета у різних ланках навчання: початковій, середній і старшій. Саме тому ми повинні враховувати психологічні особливості учнів не тільки під час їх навчальної діяльності на уроці, але й під час проведення екзамену, особливо якщо йдеться про зовнішнє незалежне оцінювання.

Чи готові діти до зовнішнього оцінювання психологічно, адже ми говоримо про нову форму проведення випускних іспитів? Чи впливає стрес на результати тесту? Саме ці важливі запитання потребують зараз відповіді.

Психологи до тестів ставляться неоднозначно. Вони не заперечують, що анонімне оцінювання створює передумови для забезпечення рівних і справедливих умов доступу до вищої освіти на основі об'єктивних результатів.

Проте застерігають - багато талановитих і творчих абітурієнтів не потраплять до вищих навчальних закладів. Вони можуть отримати нижчі бали, ніж сподівались, тільки тому, що не мають достатніх навичок роботи з тестами.

Провідний фахівець Інституту психології Марина Смульсон вважає: „Тест показує остаточні знання. Але втрачається демонстрація процесу розв’язування поставленої задачі. А що коли людина нестандартно мислить? А якщо хід думок був правильним, але людина просто допустила технічну помилку? Є ризик поставити людину в залежність від стандартизованих відповідей...”

Наскільки психологічно готовими до зовнішнього оцінювання 2006 року були учні, допоможуть з’ясувати думки цьогорічних учасників тестування:

Олег П.:”Про зовнішнє оцінювання ми дізналися майже напередодні проведення самого тестування. Тому було дуже важко адаптуватися в нових умовах: інша школа, в якій відбувається екзамен, чужі вчителі. Крім того було складно розібратися в тестових завданнях, особливо з бланками відповідей. Про те, як буде проводитись зовнішнє оцінювання, я знав небагато, тому дуже хвилювався і, мабуть, саме через це отримав нижчий бал, ніж сподівався”.

Світлана О.:”Цього року я брала участь у зовнішньому тестуванні з української мови. На іспит йшла підготовленою і впевненою в собі і своїх знаннях. Тож хвилюватися особливо не було чого. Тим більше, я знала, що оцінка, яку отримаю, може бути зарахована не тільки як державна підсумкова атестація, але і як вступний іспит. А якщо отриманий результат не задовольнить, то я зможу скласти екзамен у традиційний спосіб.”

Більшість випускників до нововведення поставились спокійно і з розумінням, це засвідчує дослідження, проведене Центром тестових технологій

і моніторингу якості освіти Міжнародного фонду „Відродження“ серед випускників шкіл, які брали участь у тестуванні. Юнакам і дівчатам було запропоновано анкети, які вони заповнювали анонімно. Утім, спокій, цілком можливо, пояснювався причинами, з яких діти вирішили взяти участь у тестуванні.

Лише 19% пішли на тестування свідомо, сподіваючись, що отриманий результат буде зараховано при вступі до вузу. Близько 40% зробили це радше з інтересу - „хотіли перевірити рівень своїх знань і їхню відповідність вимогам вузів.“ Багато хто не хвилювався тому, що пройти тестування їх змусили дорослі (6%- учителі, 13% - батьки), а отже, і тривожитися мають вони самі. Приблизно 4% погодилися на експеримент за компанію-бо „тестування проходили їхні друзі“. У інших випадках спонукальні мотиви були змішані: найчастіше змушували вчителі та батьки, а школяр підкорявся, в глибині душі сподіваючись, що вдасться „відстрілятися“ лише один раз.

Більшість до тестування була підготовлена морально й технічно, і тому сама процедура жодних неприємних сюрпризів не принесла. Принаймні 44,7% школярів відповіли, що проведення зовнішнього оцінювання цілком відповідало їхнім уявленням про те, як це повинно бути, а ще 36% написали „скоріше відповідало“, ніж ні. Цілковитою несподіванкою процедура тестування виявилася лише для 5,36% респондентів, що не так уже й погано, з огляду на те, що тестування в принципі проводиться в нашій країні лише четвертий рік.

Як бачимо, дитина в першу чергу повинна бути фахово підготовленою до зовнішнього незалежного оцінювання, оскільки на результати тесту впливають лише знання. У системі зовнішнього оцінювання елемент людської суб'єктивності відсутній. Учасник тестування не мусить думати про те, чи „подобається“ він екзаменатору, чи ні. Однією з переваг зовнішнього оцінювання є якраз те, що пункт тестування, в якому випускник складає тест,

розташований недалеко від місця його проживання. Учень може зосередитись на змісті самого тесту, а не на зовнішніх факторах.

Пропонуємо декілька практичних порад психологів учасникам зовнішнього оцінювання :

- У будь-якому професійно підготовленому тесті чимало завдань, з якими ви просто не повинні впоратися, і це заплановано, оскільки тест надлишковий. Більше того, ніхто не мусить виконати всі 100% завдань! Тому немає ніякого сенсу витрачати емоційну енергію на передчасну досаду.
- Навіть якщо вам здається, що допустили багато помилок і просто завалили тест, пам'ятайте, що дуже часто таке відчуття є помилковим: при порівнянні ваших результатів з іншими може з'ясуватись, що інші допустили ще більше помилок. У підсумку ви можете одержати якщо не найвищий, то цілком пристойний бал.
- Якщо ви хочете стати класним тестовим бійцем, учіться не тільки наносити удари, але й тримати їх.

Прес центр ВРЦОЯО